

Forfatter: Blicher, Steen Steensen

Titel: Urhønsjagten

Citation: Blicher, Steen Steensen: "Urhønsjagten", i Blicher, Steen Steensen: *Udvalgte værker*, Gyldendal, 1982-83, s. 171. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-blich06-shoot-workid67940/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Udvalgte værker

Af: Urfuglen

Urhønsjagten

At denne Slags Jagt er særdeles afholdt, som pirrende, forlystende, maaskee fremfor de fleste andre – dette har enhver Jæger enten hørt, eller selv erfaret; men det kan hændes, at kun Faa have undersøgt *hvorfor?* Man skulde jo synes, at Andejagt f. Ex., der oftest giver et langt betydeligere Udbytte, kunde være ligesaa interessant; dog er det ikke saa – og hvorfor da? Vi ville forsøge at besvare det efter vore egne Følelser!

For det første falder her frie og rene Skud, og næsten altid paa saa nær Afstand, at en øvet Skytte sjældent feiler; thi Fuglen flyver i lige Linie og ikke meget hurtigt. Bekkasinen derimod gjør sine velbekjendte Slag, Agerhønen svinger tit, og Sneppen – ja Hvo kjender ikke dens Caprioler? Paa disse Jagter er det derfor almindeligt, at selv fortrinlige Skytter gjøre flere Pudler, end de skjønne om, eller engang ville vedgaae; selv paa Andejagt hænder jo dette. De bedste tyske Jægere erklære ogsaa, „at den, der oftere fælder 6 Agerhøns eller 3 Snepper en suite, bør ansøes for en *Matador*.” Men paa Urhønsjagt falder ikke sjelden 8, 10, 12 Træffere og flere, uden en eneste Feiler – det kalder Man Revange.

Hiernæst bidrager vist og til Interessen, at Man stundom er saa uheldig, ei engang at *finde* Noget; dette ansporer, opflammer end mere Lysten, og giver den lykkelige Jagt en dobbelt Behagelighed; thi Hvad vi altid kunne komme til uden Vanskelighed, skjønne vi ikke saa Meget paa. De Fleste ville vist helst gjøre den bedste Jagt tilsidst; og, hellere end at finde Vildtet ved det første Trin paa Jagtpladsen, i længere Tid ægges til Spøgning og svæve mellem Tvivl og Haab, til det Sidste omsider stiger til frydelig Vished.

Men der er dog endnu een Beskaffenhed ved den omhandlede Jagt, som forekommer os at give den sin særegne Tilløkkelse – vel at mærke, her tillands, hvor Fuglen ikke skal søges i Skovene. Der, saavel som paa dyrkede Marker, Enge og deslige sees hyppigt et eller andet

Slags Vildt, er overalt saamange levende og livløse Gjenstande, som dele Jægerens Opmærksomhed, adspredte og stundom mere ham paa flere Maader. Men paa Heden, den mørke og søde Hede, hvor Naturen synes at ligge i Dvale; hvor kun af og til en Lærke eller en Lyngspurv minder om, at den endnu ikke ganske er uddød; hvor en lille Høi, en Græsplet, en Tjørvestak tiltrækker Øiet; hvor en Hare er en Sjeldenhed, og andet Vildt en endnu større; naar Munden da der begynder at give Tegn med sin virrende Hale, naar han snøftende firmer omkring Dig, da veed Du allerede „her er Noget!” Nu læver han Hovedet, studser Ørene, trækker an, først rask, derefter forsigtig, sagtere og sagtere, med lange Skridt og høitløftede Forfødder: nu staaer han, Halen stirrer stivt, hans Næseboer gaee ud og ind; Øinene funkke og synes at løbe rundt; han smadsker smaat og snapper efter den søde Fært: da kommer det Øieblik, der lønner din Møie; dit Hjærte banker stærkere, Du nærmer Dig Hunden, skubber ham med Knæet lempeligt fremad, Du deler hans frydefulde, visse Forventning. Og see! nu ryger den stolte Hane op af Lynguen med Bulder og Klukken – Du skyder – han tumler til Jorden og er dit Bytte. Men veed Dig ogsaa! hvis Du, henreven af Hidsighed, feiler, eller, Hvad endnu er harmeligere og skammeligere, hvis din Bøsse klikker; da lærer Du, af bitter Erfaring, en anden Gang at holde din Pibe og dit Fængør renc. – Er det derimod en heel Flok, Du har truffen, din Hund kaster Øinene til alle Sider, krummer sig hid og did, og veed ikke hvorhen han først tør vende sig: da bliver det snart *levende* hos Dig, og Du faaer nok at bestille med at hente den ene efter den anden, ligesom de hurle iveiret.

Heri, mener jeg, ligger denne Jagts særegne, fortrinlige Ynde.

Vi gaae nu til Beskrivelsen af de forskjellige Jagt- og Fangemaader.

At *skyde Hane paa Skogger* er en Methode, som bertillands sjeldent anvendes af ordentlige Jægere, og heller ikke synderligt betaler sig, da de ikke samles i et saadant Antal, at det kunde lønne Umagen, derfor at indrette et Skydehuus. De faa, som her i denne Periode fældes, falde i egentlig Forstand for *Krybeskytter*; thi saa længe Hanen skoggrer, *kryber* Skytten; men saasart han begynder at hvæse, eller bedre lidt før, kaster Denne sig fladt ned i Lyngen, og ligger der stille til han igjen hører de kjælnre Tremulanter. Paa saadan Maade at tilbagelægge en Strækning af flere Hundrede Alen i dugvaad Lyng og bestandigt udsat for Hugormens giftige Bid, er vist ikke fristende for

nogen af vore Læsere. En anden Methode er den, at indfinde sig ved Pladsen saa aarlig om Morgenen, at Man kommer Hanen i Forkjøbet; men da maa der være indrettet et lidet lavt Skydehuus af Tørv og Lyng, efter Model omtrent af de i Naboriget brugelige, og som der nok kunne betale Bygningsomkostningerne, da mangen Gang eet til to Hundrede Medbeilere forsamlers paa eet Sted. Man nedgraver næmligt et, omtrent 2 Alen høit, Kar i Jorden lige til Randen, belægger det i Bunden med fine Granqviste og forsyner det med et, midt i Karret fastgjort, Sæde. Derover gjør Man et Tag af lige Grene, som bag til og ved Siderne maa bøje til Jorden; men foran mod Skoggerpladsen skraaner saa høit op, at Man kan see ud og skyde. Taget belægges med Lyngtørv, og, er det i Skovegn, med paastukne Gran-grene. Naar Skytten er kommen ned i Karret skjuler han ogsaa foran sig med samme Materialer, saa at der kun levnes saa liden Aabning, som muligt. Bedst indrettes Skydehuset allerede før Vinteren, at Fuglene om Vaaren kunne være bekendte med det. Det hænder ofte, at en Skytte her nedlægger tvende Haner paa eet Skud; men han maa ikke forlade sit Skjul, før Alt er forbi; thi ellers forstyrrer han for den Morgen hele Munterheden; forbliver han derimod stille og lader igjen, kan han flere Gange fornye sit Skud, saasom de hidsige Elskere snart komme igjen; stundom lade de sig ei engang ved Skuddet forjæge. Naar de gamle Haner ere borte, komme de unge frem af deres Forborgenhed, eller lokkes hen mod *Køien*, som den hisset kaldes, ved at hvæse og ved at efterabe Hønsens Klukken. At Tjuren lettere narres paa Skogger, kommer deraf, at han under Paroxysmen hverken *seer* eller *hører*; Urhanen derimod er aleneste døv, eller tæghør, hvorfor der til denne skal *krybes*, naar Man til hin kan *løbe*.

Den anden, en Jæger mere anstændig, Jagt gaaer ogsaa løs paa Hanerne; men aabent og ærligt, og ikke som hiin, hvor Man luuskeligt stjæler Livet af dem. Den foretages om Sommeren, medens de selv fælde, og saaledes kunne siges at være i *Ro*, skjøndt de ligevel have Vingernes Brug; og medens Hønsene ligge og Kyllingerne ere for smaae. Saasnart Skoggrenen i Mai eller Juni ophører, eller dog kun enkelte korte Rullader lade sig høre, veed Man at Rotiden er begyndt. Før denne er Hanen urolig, endog midt paa Dagen troer han sjeldent - Morgnen og Aften kommer hverken Jæger eller Hund ham nær -; men nu er Tiden at *søge* ham i hans vanlige Sommerresidents, som er: 1) store og tørre Moser, fulde af Tuer, og bevoxede med høit

Lyng, Pors (*myrica*) og Vaccinier (især *vac. oxycoccus*, Tranbær, Vinterlinger) dog ikke tættere, end at han beqvemt kan løbe omkring mellem Tucrne og i de Stier, Kreaturene have traadt. Hvor der i en saadan Mose sees store, lysere, gulagtrige Pletter, bedækkede med fjorgaumelt, vissent Kamgræs og Prallyng (*erica tetralix*), der, eller i Nærheden deraf, opholder han sig gjerne. 2) Lige saa gjerne søger han et høiere Terrain i Heden, et saadant næmligt, som er noget aabent, hvor den høie Lyng staaer i adskilte Totter med Græs og Hedebærriis imellem. 3) Helst vælger han dog et Strøg, hvor mange gamle aflagte Veie løbe jevnsides; men ogsaa ere tilgroede med Lyng og Vaccinier. 4) Paa en befaret Vei ligger han ikke sjelden og bader, eller basker sig i et søver Hjulspor. I tæt sammenvoxet Lyng vil Man forgjæves søge ham og hans Familie; men paa de anførte Steder finder Man to, tre og flere Hanner temmeligt nær hinanden, alt efter som der gives faa eller mange i Egnen.

Den bedste Tid paa Dagen er 1) om Formiddagen, et Par Timer efter Solens Opgang, og til Kl. 10, og 2) om Eftermiddagen fra 3, 4 og til noget før Solens Nedgang. NB. Dette gjælder om varme og stille Dage; thi paa saadanne tager han sig en lang Middagshur, og naar han sover og ikke rører sig, faaer Hunden ikke Vinden af ham; men kan, uden at fornæmme Noget, gaae ham ganske tæt forbi. Naar det er køligt i Veiret, eller overtrukken Sky og blæsende, jager Man lige hældigt paa enhver Tid af Dagen; i stærk Blæst og Regn gjør Man bedst i at blive hjemme; thi da troer han vanskeligt. I Byegevir kan det kun lykkes imellem Hingerne.*

Til ingen anden Jagt kan Jægeren mindre undvære Hund, end til denne; thi uden Hund kan han vandre mellem Hundrede af Urløus, uden saameget som at mærke een eneste; troer Fuglen stærkt, faaer han den ikke at *see*; thi om han og træffer lige for den, sniger den sig dog til Siden og bag om ham; og troer den mindre, reiser den sig paa for langt Maal. Enhver vel dresseret Hønseshund kan bruges; men første Gang, den faaer Urfuglens stærke og søde Fært, vil den gjerne fare paa, og maa, ved passende Rævselse, gjengives den tilbørlige Koldsindighed. - Hønseshunde af *mørk* Farve - hertillands rigtignok sjeldne - ere ikke saa brugbare, og det af den Aarsag, at Man paa længere Afstand vanskeligt bliver dem vær, bemærker ikke naar de

* Hvad her siges om Terrainet, Tiden og Veiret gjælder og siden om Jagten efter de unge Høns.

trække an og staae. I Egnen sønden for Viborg gives en egen Race, en Blænding, som det synes, af Høns- og Gaardhund: fine og smækkere af Bygning, ganske lidt behængte, med temmelig smalt Hoved og Snude, af Farve hvide med store sorte Pletter, samt med sorte Næser, Tæer og Fodballer. Disse ere de fortrinligste af Alle: de staae og *apportere* med ganske liden Dressur – stundom med slet ingen. De staae meget vidt ud, hvilket er saare godt og tillige beqvemt for Jægeren i en vidtløftig Hede; og naar de mærke Fuglen, krybe de paa Foden saaledes at Bugen næsten slæber hen ad Jorden; naar Fuglen standser, lægge de sig plat ned. Ved denne Maneer bringe de en gammel Høne allersikkrest til Raison.* – Det er ikke godt naar en Hund staaer alt for fast; thi heraf benytter Hanen sig til at avancere, og naar Man troer, at han sidder i god Behold tæt foran Hunden, er han allerede langt borte – maaske heelt agter ude, og det varer ofte længe inden Man finder ham igjen. Undertiden staaer han op ude af Skudvidde, og da kan Man skyde en hvid Pind efter ham; han trækker saa langt ud, at Man tilsidst næppe formaaer at følge ham med Øinene, eller forsvinder bag en Forhøining; findes en Dal paa hans Vej, er Man vis paa, at han stryger ned ad den. Naar Hunden derfor har fundet ham i Vinden, og cengang med tydelig Marquering staaet for ham, og han ikke holder, men begynder at løbe, er det bedre at den følger efter ham, med Næsen i Jorden, i alle hans uendelige Labyrinth, endogsaa med Vinden, end at den gjør et Slag tilbage; thi da hændes det stundom, at den uforvarende støder ham op. Men denne Manoeuvre lærer en Hund snart af sig selv; den fatter ligesaa godt som Jægeren, at den maa holde sig tæt efter ham, og følge i en bestemt Afstand, gaae hurtigt, langsomt, standse: alt efter hans Bevægelser, for omsider at gjøre Ham fast, hvilket altid skeer naar han kommer til en Aabning i Lyngen. Træffer han for et Hjulsport, skal han være nær ved at bjærge sig; thi da tager Pokker ved ham, og han stikker saaledes i Rend, at Man kun løbende kan følge ham; men da flyver han gjette op paa en længere Afstand, og Skytten skal være meget expedit, for, under saadan en Stormløben, at tage ham hurtigt

* Forfatteren har kjendt en Krybeskytte, som, i Mangel af Hønschund, brugte – en Køter, en lille langhaaret, puddelagtig Tingest, og practiserede ret godt med Samme: den listede sig saa stille omkring paa Foden, at Skytten kunde følge den i Hælene, og naae Fuglen, naar den stødtes op.

og sikkert.* Det forstaaer sig, altid gaaer det ikke saaledes til, som her nu er beskrevet: stundom troer han saa godt, at Man faaer ham op den allerførste Gang Hunden staaer; og dersom Denne ikke kan fatte omhandlede Tactik, og paatage sig en Støvers Rolle, lader Man ham blive ved det, *han har lært*, og tage Fuglen i Vinden; det lykkes dog som oftest.

Vi haabe nu, at de Læsere, som maatte være ubekjendte med denne Jagt, dog ville kunne gjøre sig et Begreb om dens Interesse. Den giver tilmed undertiden godt Udbytte. Forfatteren kjender en Skytte, som paa een Dag skød 8 gamle Haner, hvilket Man vist vil kalde en kongelig Fornøjelse; men ellers kan Man være vel tilfreds med det halve Antal og færre.

Inden vi forlade Capitlet om gamle Haner, bør vi ikke tilbageholde et Vink til den Jæger, som første Gang prøver denne Jagt; endogsaa den færdigste, der er temmelig sikker paa sin Agerhøne og paa sin Bekkasin, maa ikke tage det unaadigt op, at vi bede ham: naar Hunden staaer, at slaat brav Vand i Blodet, saa at han, naar Fuglen buldrer op – maaske næsten under hans Bøssespiibe – kan beholde tilbørlig Koldsindighed til at lade den trække vel ud, inden han trykker til. Det kan ellers let hændes, at han feiler, til sin egen store Forundring og Ærgrelse; at hans Hidsighed og Forhoppelse tager til; at han bomrer anden og tredje Gang, og kommer reent ud af Skuddet. Aarsagen troer vi, ligger deri: først at Fuglen flyver *langsommere*, end andet Fuglevildt, hvorved den Ubevante forføres til at ansee den for at være kommen længere bort, end den virkelig er, naar han brænder løs; med Sneppen, Bekkasinen og Agerhøns kan han derimod næppe vende for snart færdig. For det Andet flyver den som oftest *lavere*, end andre, og synes blot at skumme Lyngen, hvorved han paa nært Hold *overskyder* den. Men træffer han endog, fordærver han dog Stegen.

Haglens til denne Slags Jagt bør være No. 6 eller 7, eller en Blanding af begge, som de, der ere passende til unge Ænder; thi Ubrfuglen er *skjær*, og har kun tynd og løs Fjærbedækning.

* Snurrligt nok, at Man aldrig paa saadanne Toure skal faae Øie paa Hanen i hans Løb, saa lønligt veed han at snige sig afsted. – Det er en Selvfølge, at ved saadanne Evolutioner maa Skytten stedse følge tæt efter Hunden, ligesom denne efter Hanen.

Illustrationerne vises ikke
af hensyn til rettighederne.

Endeligt er det godt at være ridende, især paa en vel afrettet Skydehest. Paa haard Bund kan Man skyde fra Hesten, og skal Man manœvrere i en Mose, kan Man lade den blive staaende ved Bredden, til Man er færdig. Men den største Nytte er dog den: at Man, uden at udmatte sig, og snart, kan komme fra een Fugleplads til en anden, naar Man, tilfods, møjsommeligt skulde vade en Fjerdingmil og længere i høi og tæt Lyng, hvor, som allerede vides, al Søgen og Venten er forgjæves.

Da Jagten efter de gamle Haner – der og kan øves i Kyllingetiden – er afhandlet saa vidtløftigt, kunne vi være saa meget des kortere ved Beskrivelsen over den efter de unge Høns, der er den morsomste, forsaaavidt den giver langt flere Skud, og følgerigt et rigere Udbytte. Den rette Aarstid hertil er fra midt i August til midt i September, alt eftersom Kyllingerne have opnaaet den tilbørlige Størrelse. Man bør ikke tage dem før de ere fuldvoxne, eller nær derved; thi ellers faaer Man ikke ret Lige for Umagen; og jo mindre de ere, jo vanskeligere ere de og for Hunden at finde, naar de efter den første Reising

adsprede sig. De ligge da gjerne saa fast – og det stundom en heel Time og længere – at de lade sig tage med Hænderne, at sige, naar Man blot kan opdage dem. Men bier Man derimod for længe, flytte de, skilles ad, og træffes sjældent samlede i noget betydeligt Antal.

Til denne Jagt er en Dobbeltlint særdeles nyttig, da Man ved Flokkens første Opstødning altid kan komme til at gjøre tvende og flere Skud, om der ere Geværer til dem.

Flokken maa søges paa samme Terrain, som Hanerne; dog ligge de sjældent i Nærheden af hverandre; thi de Sidste have helst deres egen Turnleplads for dem selv.

Her ere alle lige vel dresserede Hønschunde lige brugbare, da Flokken sjældent løber vidt hen, inden den trykker sig. Sædvanligt trækker Hønen, naar hun mærker Uraad, Kyllingerne et hundrede Alen, eller saa, afsides, og er gjerne den Første, som flyver klukkende og kaldende op. Breder hun Halen stærkt ud og flagrer, omtrent som en Ællingand, da ere Kyllingerne smaa, og Man bør skaaen hende. Overalt var det rigtigst at spare den Gamle, hvis Man blot kan kjende hende; men naar de Unge ere voxne, falder dette vanskeligt, saa meget mere, som hun ikke altid er den Første, der reiser sig; ei heller den Eueste, der kalder. For at være sikker paa, at Man ei ved eet Skud skal ødelægge et heelt Kuld, bør Man bie til den anden Fugl staaer op, da Man saa seer, om de have naaet tilbørlig Størrelse. Desuden taber Man sjældent derved; thi en Kyllinghøne og hendes Yngel trækker ikke langt bort – almindeligst 3 til 600 Skridt.

Man kjender let paa Hunden, om det er en enkelt Fugl eller en Flok, han trækker an for: i sidste Fald kommer han nærmest langsommere afsted, standser ofte, gaar tilbage fra een Side til en anden, marquerer vexelviis her og der, som om han var tvivlraadig eller uvis i sin Sag. Næsten aldrig reiser hele Flokken sig paa eengang; men drit drat; ofte bier Nogle saa længe, til Man kan faae ladt igjen.

Dersom Flokken splitter sig til flere Kanter, saa Man kun kan holde Øie med hvor een eller to af dem falde, vorder det meget møisomt, ja misligt at opsøge dem saa vide omkring; Man gjør derfor klogest i, reent at forlade Terrainet og søge et andet, til Flokken igjen bliver samlet: om et Par Timer, eller saa, finder Man den sikkert paa samme Sted, hvor den blev reist. Hvo, der kan erterabe Hønsens Klukken, kan og kalde Kyllingerne sammen; men her tillands kjende vi ingen saadanne Virtuoser; og desuden fordrer det et Sted, hvor Man kan

sidde vel skjult. I Tydskland og Sverrig, hvor Jagten meest falder i Skove, gaar Saadant bedre an: Jægeren afskærer med sin Jagtkniv saa mange Grene, at han i en Hast deraf indretter sig et Lysthuus.

En Ubehagelighed kan undertiden møde paa Urhønsjagten: om Dagen er heed, Egnen ganske tør og Menneskeholiger langt borte, kan Man komme i *Vandsmangel* baade for sig selv og for sin Hund, om denne er af lidsig Natur, og nødes til at afbryde Fornøielsen, naar den var bedst igang. Man maa desaaarsag være belavet paa et sligt Tilfælde, og have sin Vandflaske forsynet, tilligemed en ganske lille Træbakke, til Hunden at labe af.

Endnu een Vanskelighed opstaaer, med Hensyn til Fuglens Bevaring for Forraadnelse; de Unge ere især let ankomne, og gaar Man med dem en heel varm Dag igiennem, kan Man være temmelig vis paa, at de allerode har en lille Tanke. Skulle de altsaa gjemmes længe, end den forestaaende Nat over, maa Man see at faae dem i Huus og paa et kjøligt Sted, saa snart muligt efterat de ere skudte. Men skulle de holde sig i flere Dage, eller vel endog forsendes noget langt bort, da kunne vi angive følgende Middel. Man forsyner sig med Poser af tykt og stærkt Papiir, af Størrelse til at rumme en Fugl, indvendigt bestrøgne med stærk saltet Smør, og derforuden bestrøgne med støkt Salpeter. Saaledes indbalsomeret holder Fuglen sig i flere Dage. Denne Methode er baade nærmere og mindre bekostelig, end Englændernes: heelt at nedsylte dem i Smør eller i Honning.*

Op ere vi nu her paa den danske Halvø færdige med Urhønsjagten; thi at skyde dem i strænge Viorte i Skovene, er et Slags Krybeskytteri. Det er for det første vanskeligt, formedelst de udsatte Skildvagner, og Fangsten, naar den er heldigst, stiger kun til et Par Stykker; dernæst er det, hvor kun faa Fugle gives, et Bidrag til deres Udryddelse, da Høgene gjøre deres dertil, og altid blive værre, i Forhold som Vitzteren strænges. Kniber det ret stærkt, søge de stakkels Fugle Haver og Diger; ja drives stundom af den „*dumdristige Hunger*“ i skovløse Egne ind i Gaardene, og dele med de tamme Høns paa Møddingerne. At skyde dem her, synes os ligesaa ubarmhæjrtigt, som at myrde den stakkels Hare, naar den ydmyg og skjælvende

* Indvoldene lader Man blive i Fuglen, ellers taber den noget af sin piquante Smag.

betroer sig til Menneskets Ædelmodighed, og i vore Kaalhavet prøver at friste sit haardt ængstede Liv.

Men vore Naboer anstille, foruden de anførte, ogsaa Kløjagter efter Urhøns, og dette paa følgende Maade: En udstoppet Hane, eller bedre en kunstig, overklædt med sort Tøi, bindes ovenpaa en lang Stang, som opreises og fastgjøres nær ved Toppen af en stor Birk, der er synlig vidt omkring. Nær derved indrettes i en nær Busk et Skydehus, hvor en Jæger skjuler sig. Driverne begynde langt borte, og jage hen imod Birken. Fuglene, som altid flyve lige ud fra deres Forfølgere, sætte sig hos Lokkehanen. Jægeren skyder een efter den anden; men forlader ikke sit Skjul, førend Driverne ankomme. I Efteraaret, i disigt Veir eller Riimtaage, lykkes denne Jagt bedst.

Forned Bøssen anvendes i Sverrig og Rusland forskjellige Fangemaader, dels de samme som til Tjuren, næmligt *Stok*, *Garn* og *Snaer*,* dels en Indretning, som kaldes „*Tragten*,” og som er Russerne egen. Man danner af lige smalle Birkegrene en Slags Tragt, foroven een Alen i Diameter; men forneden tæt sammenføjte. Denne nedsættes i Sneen eller i et Hul i Jorden lige til Randen. I Midten opreises perpendiculart en stærkere Stang, som rækker en halv Alen over Tragtens Rand. Paa Dennes Spids fastbindes en Tværspælk, lidt over en halv Alen lang, saaledes at den kan vippe ned, og igjen antage sin horizontale Stilling. Rundt om paa Tragtranden og paa Kjæppen fæstes Havreax. Naar Fuglen nu sætter sig paa den Sidste, synker den ned, og falder i Tragten, hvorfra den ei er istand til at opflyve, dels fordi den ei kan faae Fodfæste, og dels fordi Tragten er for snæver til at udbrede Vingerne. Mesherækkerne have en lignende Fælde, kaldet „*Murdscha*,” med et bevægeligt Kors ovenpaa den midterste Stang.

Endnu kun et Tillæg til Capitlet om Urhøns. Alt vort tamme Fjerkræ har jo engang befundet sig i vild Tilstand; og endnu have jo Alle, paa Gaardhønen nær, deres vilde Cammerater: hvortfor ikke ogsaa prøve at tæmme Urhønen, en saa velmagende og yngelsom Fugl? Efter nogle Generationer maatte dette vistnok lykkes, og det lettere end med Gaasen og Anden, der oprindeligen ere langr mere sky. Den største Vanskelighed vilde vel bestaae i at skaffe dem den

* See „*Tjursjagt*,” *Diana* 1. Hæfte, Side 83 og 87.

Urfuglen

passende Føde; og dog er det rimeligt, at de kunde næres blot med Korn, lige saavel som alle de Andre.

I halv vild Tilstand holdes Urfuglen i det østlige Scandinavien paa følgende Maade: Dybt inde i en Skov – endnu bedre midt i en Dyrehave – indhegnes en Plads med Gran- eller Enebærstænger, som staae i det ringeste 3 Alen over Jorden. Vil Man være fuldkommen sikker for Kovfugle, overdrages det Hele med et stormasket Næt; men saa kan Pladsen ei heller have nogen betydelig Størrelse. Uden Næt kan Man derimod gjøre den saa stor, som Man har Stænger til. Fuglehaven maa være bevoxet, dog ei alt for tæt, med Gran, Birk, Enebær og Lyng, og ligge saaledes, at der ei kan være staaende Vand eller Gjen-nemskyl. Her indsættes Fuglene med *stækkede Vinger*; men naar Hønen vil lægge Æg, tages Hønen fra hende. Naar Kyllingerne ere voxne, kan Man fange dem, om Man vil, eller og tage den Gamle bort, og lade hine udflyve; de komme sikkert igjen om Foraaret tilbage og yngle i Haven eller i dens Nærhed; og ved skaansom Behandling faaer Man i faa Aar en stor Mængde Høns i Strøget. De Gamle kan holdes paa Kammer Vinteren over, som Agerhøns; men saalænge de ere ude, bør de een à to Gange om Ugen forsynes med Vand (om intet er i Haven); og med Æde, næmligt Korn, Enebærriis med Bær paa, Revlinger og ung Lyng; ogsaa Birkeqviste med Frøknoppe paa ere dem tjenlige. Endeligt maa Man ikke forglemme, at de stedse kunne have Smaadynger af fint Sand, Tørvesmul eller Aske til at baste sig i.

Af: Vildandejagten

1.

Jagt med Lokkepibe.

Denne kan ikkun øves i Parringstiden, og gaaer, som ret er, alene ud paa Andrikker. Lokkeinstrumentet, som hertil bruges, gjøres af tyndt Messingblik, og ligner, men i mindre Maal, Mundstykket til en Clarinet. Denne skrues atter ind i et dreiet Hornfutral; og ved at blæse i Samme frembringes en Lyd, der træffende efterligner Andens Slørappen. Ved et Vand, hvor, eller i hvis Nærhed Ænderne have Tilhold i Parretiden, bygger Man sig et Skydehus af Jord, Rør, eller Gren, saa at Man kan sidde nogenledes skjult, og istemmer da i Aftenstunden sin Musik. Ere der Andrikker i Nærheden, komme de sikkert, og kaste sig i Vandet udenfor Huset. Det kan da træffe, at Man kan skyde 3 à 4 paa een Aften. Lokkepiben selv kan ikke beskrives saa tydeligen, at den herefter kan forfærdiges; derfor maa Man see at skaffe sig en Saadan, eller og laane et Exemplar til Eftergjørelse.

2.

Jagt efter Ællinger.

Denne bør aldrig foretages, førend disse ere saa store, at baade Stegen og Fjærene have nogen Værd; det vil sige, naar de ere næsten fløge. Nogle tage dem allerede det første de faae Speil; men Kroppen har endnu ikke Fjær, som ere Afplukningen værd, og Kjødet er blødt, levret og flaut. Den allerbedste Tid – naar Man kan blot passe den – men den varer kun et Par Dage, er naar Ællingerne kunne lette over Vandet, men kaste sig strax igjen, fordi de endnu ikke tør stole paa Vingerne. Da skride de og bedst for Hunden; thi jo mindre, jo vanskeligere for den at finde og annamme, som vel er.

Nogle Skytter – især dem fra ældre Tider, da der vare Ænder nok,